



52

**TER BEHANDELING**

Aan: Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

**Kennis**

**Van**

**Datum**

31 maart 2017

**Referentie**

**Bijlagen**

Ingevuld format BZK

**Kopie voor**

**Reeds afgestemd met**

**Aantal pagina's**

12

nota

OCW-consultatie wet GDI

**Doel**

Bij deze ontvangt u een reactie op de wet GDI van OCW en de organisaties die op basis van de OCW-stelselwetten taken uitvoeren die een (mogelijke) relatie met de wet GDI hebben. Deze reactie gaat in op een aantal hoofdpunten die generiek voor onze organisaties van belang is. Het betreft het kader dat OCW heeft gehanteerd om tot een selectie van organisaties en processen te komen die onder deze wet (kunnen) vallen en op de te verwachten impact op hoofdlijnen als gevolg van de wet GDI.

**Hoofdpunten uit de reactie**

- a) We verzoeken u de in de wet opgenomen acceptatieplicht voor dienstverleners om te zetten in een **doorgifteplicht** voor ontsluitingsdiensten van alle erkende middelen substantieel en hoog. Dit ontlast al onze dienstverleners.
- b) Indien er een vorm blijft bestaan van acceptatieplicht van erkende middelen dient hierbij een uitsluitingsgrond te worden opgenomen op grond van **proportionaliteit** en meer ruimte te worden gegeven voor stapsgewijze implementatie per domein/sector/stelsel gekoppeld aan vervangingsinvesteringen.
- c) Uit de toelichting bij deze wet blijkt dat, naast identificatie door natuurlijke personen, (burgers), deze ook voor **rechtspersonen** geldt. Dit onderdeel is echter nog onvoldoende uitgewerkt (bv machtigen) zowel qua regelgeving als mogelijk te gebruiken voorzieningen. We verzoeken u ofwel dit voorstel uit tranche 1 te halen of een bepaling op te nemen dat dit later in werking kan treden, voor een nog nader te bepalen organisatorisch en functioneel bereik.
- d) De in scope zijnde authenticatievoorzieningen zijn onvoldoende om alle authenticaties in het onderwijsdomein en cultuurdomein invulling te geven. Onze dienstverlening kan niet volledig worden uitgevoerd zonder de

aanvullende landelijke sectorale voorzieningen. In het **onderwijsdomein** betreft dit:

- natuurlijke personen met een onderwijsnummer (dit betreft personen zonder BSN of het EU-Uniqueness)
- detaillering rechtspersonen voor het niveau van daar onder ressorterende erkende scholen/opleidingen (o.a. OIN)

Aansluiting tussen landelijke eID voorzieningen en sectorale voorzieningen is noodzakelijk, mogelijk vereist dit aanpassing van de landelijke eID voorzieningen. Hierover gaan we graag nader in gesprek.

Datum  
31 maart 2017

- e) Deze impactanalyse betreft een **quick scan** uitgevoerd op basis van de nu beschikbare informatie en op basis van de door OCW gehanteerde criteria. Hierbij is inzicht verkregen in de voor OCW relevante **domeinen, sectoren, organisaties en processen** en een heel globaal beeld van de impact. Een vervolg hierop is noodzakelijk, o.a. op de lagere regelgeving, maar ook door individuele organisaties in onze sectoren.
- f) Omdat de uitwerking van het **financieringsarrangement** nog onderhanden is en nog veel onduidelijk is over uitwerking van de wet hebben we slechts een indicatie van de financiële consequenties. Voor de eerste inschatting hiervan is OCW uitgegaan van een aantal grote processen en een inschatting van te authenticeren (rechts)personen en verwachte authenticatiemomenten.
- g) Op dit moment wordt het gesprek gevoerd met vertegenwoordigers van de instellingen voor **hoger onderwijs** over wenselijkheid en uitvoerbaarheid om (op termijn) te worden aangewezen. Zij maken op dit moment al gebruik van DigiD voor het aanmelden en inschrijven van studenten.
- h) Het is lastig een eenduidig beeld te vormen op basis van voorliggende documenten of het na in werking treden van deze wet nog is toegestaan voor overheidsorganisaties om zelf het benodigde beveiligingsniveau bij een dienst te bepalen. Met andere woorden: kunnen authenticatievoorzieningen 'laag' gebruikt blijven worden (evt. zonder BSN) in geval van disproportionaliteit (business case) ten opzichte van de betreffende dienstverlening. Wij gaan ervan uit dat dit mogelijk is en dat een kleine organisatie op termijn (niet per 1-1-2019) kan toegroeien naar een hoger beveiligingsniveau. OCW gaat ervan uit dat die beslissing vervolgens bij de **verantwoordelijke minister** zelf ligt.
- i) Er is een grote variatie op dit moment van het werkingsgebied van juridische kaders met een relevantie of en hoe organisaties hun dienstverlening digitaal kunnen of moeten invullen. Dit betreft zowel nationale als Europese kaders. Als gevolg van de complexiteit daarvan voor bv. scholen, en de kosten voor de digitale basisinfrastructuur onderwijs en cultuur is het belang scherper geworden van een **eenduidig kader** in het afstemmingsproces dat OCW met de organisaties in haar domeinen heeft. Op dit moment wordt bezien welke rol de specifieke sectorwetgeving hierin kan vervullen.

We zien graag een specifieke reactie aan OCW op onze input tegemoet. Op basis daarvan kan bespreking in het Nationaal Beraad van 9 mei worden voorbereid.

## Toelichting

Datum  
31 maart 2017

De wet GDI is per 22 december op internet gepubliceerd ter consultatie. Hierbij is vermeld dat dit wetsvoorstel invulling geeft aan het kabinetsvoornemen tot een digitaal werkende (semi)overheid. Om digitale dienstverlening in het publieke domein te intensiveren, is veilige en betrouwbare toegang daartoe door burgers en bedrijven nodig (authenticatie). De bedoeling van deze wet is dat dit zal geschieden via erkende publiek en privaat uitgegeven middelen. Het wetsvoorstel verplicht als zodanig niet tot digitale dienstverlening, wel verplicht deze tot het gebruik van specifieke standaarden indien er sprake is van digitale dienstverlening. Voor de consultatie is gebruik gemaakt van de 22 december 2016 gepubliceerde versie van de wet GDI in samenhang met de daarbij gepubliceerde Uniforme Set van Eisen. Tevens is rekening gehouden met de op 27 februari door BZK gepubliceerde vragen en antwoorden over dit wetsvoorstel.

## Werkwijze OCW

OCW heeft met de organisaties die input hebben geleverd gekozen om een gezamenlijke reactie in te dienen voor zowel de organisaties in het onderwijsdomein als het cultuurdomein. Hierdoor zijn we nog beter met elkaar in gesprek gekomen over de ontwikkeling van de basisinfrastructuur Onderwijs en de basisinfrastructuur Cultuur en meer specifiek de daarbinnen ontwikkelde identificatie- en authenticatievoorzieningen. Hierbij is niet alleen gekeken naar de impact van de wet GDI, maar ook naar de complexiteit en variatie in werkingsgebied van de verschillende Europese en Nederlandse wetgeving. Deze variatie bemoeilijkt mede het bepalen van het werkingsgebied van voorliggend wetsvoorstel. Zo valt het openbaar onderwijs bijvoorbeeld wel onder de AWB, maar het bijzonder onderwijs niet; worden onderwijsinstellingen voor Hoger onderwijs door EZ onder de eIDAS Verordening (interpretatie van de dienstenrichtlijn) geschaard en kent de Europese richtlijn 2016/2102 inzake de toegankelijkheid van de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties ook weer een andere afbakening.<sup>1</sup>

OCW vervult zowel een kaderstellende als faciliterende rol bij het tot stand komen van zowel de **digitale basisinfrastructuur in het onderwijsdomein** (bv. het diplomaregister, of bij het afnemen van landelijk centrale examens) als de **digitale basisinfrastructuur van het Cultuurdomein** (bv. de landelijke digitale bibliotheek en de ontsluiting van de Rijksarchieven). Vanwege het maken van transparante begrijpelijke afspraken, die leiden tot zowel maakbare als betaalbare (generieke) voorzieningen in onze domeinen is tot nu toe gekozen de organisaties binnen de domeinen zo eenduidig mogelijk te behandelen. Indien nodig kunnen gelijke bepalingen over digitaal verkeer op een later moment in de sectorspecifieke OCW wetgeving worden opgenomen. In de brief aan de Tweede Kamer van 14 december 2016 is de wijze van samenwerken met onze partners in de informatieketens weergegeven.<sup>2</sup>

## Werkingsgebied wet GDI – toegepaste criteria OCW

Om te bepalen voor welke organisaties OCW een verantwoordelijkheid heeft om het gesprek aan te gaan over de impact van voorliggend wetsvoorstel is een aantal criteria doorlopen. Om u mee te nemen in ons proces van filtering zijn deze criteria hieronder weergegeven en voorzien van een toelichting.

<sup>1</sup> <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016L2102&from=NL>

<sup>2</sup> <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/12/14/kamerbrief-over-de-ict-ontwikkelingen-bij-ocw>

1. Betreft het een organisatie waar OCW een verantwoordelijkheid heeft?
2. Voeren deze organisaties wettelijke taken uit op basis van stelselwetten van OCW?
3. Is de dienstverlening op basis van deze wettelijke taken specifiek bepaald?
4. Is/kan de dienstverlening digitaal?
5. Wat is het benodigde beveiligingsniveau van de dienst? (laag, substantieel, hoog)
6. Betreft het een doelgroep die onder het keuzerecht van de multi-middelen strategie valt?

**Datum**  
31 maart 2017

*Ad. 1 en 2.* Allereerst is gekeken naar de organisaties waar OCW een verantwoordelijkheid heeft. Bijlage 1 van de Rijksbegroting<sup>3</sup> per departement geeft hier goed inzicht in, inclusief het door OCW gehanteerde besturingsmodel. De verantwoordelijkheid van OCW betreft vervolgens in eerste instantie de dienstverlening behorend bij de in de stelselwetten opgelegde taken aan die organisaties. Er zijn ook taken die op basis van andere wetten worden uitgevoerd, zoals bijvoorbeeld het houden van een personeelsregistratie en het doen van belastingaangifte door onderwijsinstellingen, waarvan de overheidsprocessen onder verantwoordelijkheid van een andere departement worden uitgevoerd. Deze zijn niet in de OCW impact-analyse opgenomen, omdat de uitvoering niet binnen de directe beïnvloedingssfeer van OCW ligt. Er is wel een traject van afstemming ingezet met andere departementen om hier meer zicht op te krijgen.

*Ad. 3, 4 en 5.* Vervolgens is gekeken naar de wijze waarop de wettelijke taak in de wet is geduid. Indien het een brede taakopdracht betreft zonder processpecificaties valt deze buiten de werking van de wet GDI, ook al kan deze taak digitaal worden uitgevoerd. Een voorbeeld hiervan is het geven van wetenschappelijk onderwijs waarbij in principe wel digitale hulpmiddelen met inlogmogelijkheden gebruikt zouden kunnen worden. Als het echter een duidelijk beschreven taak betreft zoals het verstrekken van een burgerservicenummer bij inschrijving valt deze binnen scope van de impactanalyse. Indien in die processen sprake is van authenticatie is ook gekeken naar het nu gebruikte niveau en het mogelijk gewenste niveau van authenticatie (laag, substantieel, hoog). Processen waarvoor in de toekomst het niveau laag volstaat, vallen niet onder de wet GDI.

*Ad. 6.* Ten slotte is gekeken of de wettelijke taak gericht is op een doelgroep (waarvan het BSN wordt geregistreerd) die zelfstandig gebruik kan maken van een middel waarvan het gebruik in de multi-middelenstrategie wordt nagestreefd. Omdat een identificatieplicht bestaat in Nederland vanaf 14 jaar, nemen we aan dat een ID-Kaart pas vanaf die leeftijd op bredere verspreiding mag rekenen, een bezit van een rijbewijs behoort vanaf de leeftijd van 16 jaar tot de mogelijkheden. Afhankelijk van de private middelen die onder dit stelsel komen te vallen (bv. bankpas) zal gekeken worden naar verspreiding van gebruik van die middelen.

## **Authenticatie**

### *Natuurlijke personen / rechtspersonen*

In eerste instantie leek het erop dat de eerste tranche wet GDI toeziet op de acceptatieplicht van dienstverlening aan burgers, de huidige DigiD-populatie. Op basis van de gepubliceerde vragen en antwoorden (dd. 27 februari) is duidelijk dat ook de authenticatie van natuurlijke personen onder verantwoordelijkheid van een rechtspersoon al binnen de in deze eerste tranche geformuleerde acceptatieplicht valt. Op dit moment kan de impact daarvan echter nog niet in

<sup>3</sup> [http://www.rijksbegroting.nl/2015/voorbereiding/begroting,kst199424\\_26.html](http://www.rijksbegroting.nl/2015/voorbereiding/begroting,kst199424_26.html)

beeld worden gebracht omdat een aantal noodzakelijke inzichten ontbreekt. Het betreft onder andere inzicht in het mandaat en het proces van autorisatie voor een specifieke taak. In bijna alle gevallen is dit op dit moment in individuele applicaties opgenomen en niet in een centrale voorziening.

**Datum**  
31 maart 2017

De uitwerking is slechts in de vorm van een aantal noties in de uniforme set van eisen verwerkt. Er is nog geen gezamenlijk beeld gecreëerd in de Regieraad I&A wat het beeld van mandateren, delegeren, vertegenwoordigen etc. betreft, Daarom kunnen we ons nu alleen een beeld vormen van de dienstverlening die hier in potentie door wordt geraakt. We hebben geen inzicht in de daadwerkelijke impact.

Om die reden stellen we voor de acceptatieplicht hiervan vooralsnog uit tranche 1 van de wet te halen of pas op een later, gezamenlijk nader te bepalen moment, in werking te laten treden. Pas zodra een uitwerking beschikbaar is, kan op basis van de dan in beeld gebrachte impact zinvol over deze voorgestelde acceptatieplicht worden gesproken en besloten.

Voor alle organisaties die authenticatiemethodes hanteren waar (nog) geen DigiD gebruikt wordt speelt de vraag of het zinvol is om gebruik te gaan maken van het BSN en vervolgens voor die BSN-populatie gebruik te maken van DigiD (straks op substantieel of hoog). Voor een aantal van onze kleinere ZBO's, waaronder de cultuurfondsen, wordt deze vraag niet vanzelfsprekend met ja beantwoord. Deze organisaties hebben namelijk niet alleen natuurlijke personen, maar ook rechtspersonen waarmee zij communiceren. Naast een BSN-populatie kunnen ook internationale organisaties een subsidie aanvragen, die zover bekend ook (nog) niet in scope zijn in het eID stelsel. Op dit moment hebben zij een eenvoudige manier van digitale communicatie in gebruik die gelijk is voor alle betrokkenen. Als gevolg van de wet GDI zouden zij mogelijk moeten overstappen op een variatie aan authenticatie-mogelijkheden, die het beheer en de kosten hiervan doen toenemen. Naar verwachting staat deze investering niet in verhouding tot de omvang van de te verstrekken projectsubsidies, beurzen en subsidies voor kunstenaarsinitiatieven. De mogelijkheid tot niet of later voldoen aan de wet GDI achten wij op basis van proportionaliteit noodzakelijk. Hierbij kan worden gedacht aan wijziging bij vervanging van systemen.

## Standaarden

In de wet is opgenomen dat de minister van BZK standaarden kan aanwijzen die verplicht moeten worden toegepast. Als voorbeelden van in eerste instantie aan te wijzen standaarden is sprake van:

- a. Webrichtlijnen: EU toegankelijkheidsstandaard (ETSI EN 301 549)
- b. Informatiebeveiliging: TLS 1.2, DNSSEC, (netwerkverbinding); DKIM, SPF (e-mail);
- c. Digikoppeling 2.0.

De intentie is deze standaarden als eerste in lagere regelgeving aan te wijzen voor een gespecificeerde functionele en/of organisatorische werking.

*Ad. a.* Dit betreft de uitwerking van de EU-richtlijn 2016/2102, die in oktober 2016 is gepubliceerd. In deze richtlijn zijn uitzonderingen opgenomen die van toepassing zijn op de OCW domeinen. Deze uitzonderingen betreffen onder andere de publieke omroep, de archieffunctie en reproducties van stukken uit erfgoedcollecties die niet volledig toegankelijk kunnen worden gemaakt. Uit ons eerste contact met BZK over de AMvB is inmiddels gebleken dat dit niet zal wijzigen.

Tevens bevat deze richtlijn de mogelijkheid tot uitsluiten van scholen, kinderdagverblijven en crèches, behalve voor wezenlijke administratieve functies. De interpretatie van 'scholen' gericht op implementatie wordt vooralsnog door ons vertaald als "onderwijsinstellingen zoals bedoeld in de OCW wetgeving (PO, VO,

MBO en HO)", vanwege het ontbreken van een heldere definitie in de richtlijn zelf. Voor de interpretatie van "wezenlijke online administratieve functies" kan het in potentie gaan om het inschrijfproces op de school zelf, als dat digitaal verloopt. In het kader van de door OCW toegepaste criteria zoals geschetst bij de werkwijze van OCW vallen deze op dit moment voor ons buiten de scope van de wet GDI, dus ook buiten de verplichting van het gebruik van deze standaard op dat proces. Over de formulering in de AMvB is OCW met BZK in gesprek.

**Datum**  
31 maart 2017

#### Ad. b. Informatiebeveiligingsstandaarden

In de memorie van toelichting worden een aantal (beveiligings-)standaarden genoemd die mogelijk per AMvB verplicht worden gesteld. Onduidelijk is nog wat het functionele toepassingsgebied van deze verplichting is. Betreft dit 'slechts' de interactie met burgers of ook de interactie tussen overheidsorganisaties onderling, of mogelijk zelf de interne interactie? Aangezien per organisatie, per functioneel gebied een uitzondering kan worden gemaakt, is het ook nog niet mogelijk de impact hiervan te bepalen. Dit gesprek wordt nog gevoerd.

OCW en haar domeinen werken samen onder architectuur. Als nadere uitwerking van de NORA wordt in het onderwijsdomein de referentiearchitectuur onderwijs sector (ROSA) uitgewerkt en beheerd en in het cultuurdomein de referentiearchitectuur cultuur (DERA). Deze architecturen bieden de mogelijkheid om per standaard het toepassingsgebied en werkingsgebied vast te leggen. Op basis van een procesinventarisatie kan specifiek worden afgesproken wat het toepassingsgebied en werkingsgebied is. Dit betreft een groeimodel dat een concreet beeld vereist van de ketenprocessen. Op basis van deze werkwijze ontstaat stapsgewijs inzicht in het nader in te vullen organisatorische en functionele werkingsgebied voor standaarden in de AMvB onder de wet GDI.

Ad. c. Digikoppeling 2.0 betreft is een standaard in interbestuurlijk berichtenverkeer tussen organisaties. De beoogde scope is anders dan de wettelijke taken en dienstverlening direct aan burgers. Het betreft het veilig delen van gevoelige gegevens tussen organisaties ter ondersteuning van de uitvoering van de wettelijke taken en de dienstverlening aan burgers. Nog niet alle organisaties hebben de impact hiervan in beeld gebracht.

Voor uitwisseling binnen het onderwijsdomein wordt overigens gebruik gemaakt van Edukoppeling, Dit is verbijzondering van Digikoppeling en is een bouwsteen in de Referentiearchitectuur Onderwijs (ROSA). Edukoppeling wordt inmiddels binnen de onderwijssector gebruikt voor ketenprojecten. DUO fungeert als knooppunt voor de onderwijsgegevens naar de rest van de overheid met behulp van Digikoppeling. Bij wijziging van Digikoppeling kan het dus zijn dat Edukoppeling wordt geraakt. Elke wijziging zal dus expliciet op impact moeten worden beoordeeld voor het onderwijsdomein.

## Format - BZK

### **Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets Wet GDI**

Datum  
31 maart 2017

De wet GDI is in consultatie. Aan de (publieke) dienstverleners in de zin van de wet wordt gevraagd om de invoerings- en nalevingseffecten in beeld te brengen en een uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets (U&H-toets) te doen. Het doel is het meer inzichtelijk krijgen van de effecten van de wet.

#### **De vragen**

Om de gevolgen van de wet duidelijk te krijgen, is het verzoek aan de organisaties die de Wet GDI moeten naleven en de departementen die een rol hebben bij de uitvoering van de wet, de vragen in dit format in te vullen. Het is de bedoeling dat zo veel mogelijk kwantitatieve gegevens boven tafel komen over de effecten en neveneffecten van de ontwerpwet.

Let op! De vragen vult u per departement of organisatie in. De vragen zijn bedoeld voor zowel de departementen als de (overige) bestuursorganen, behalve vraag 1a en 2a. Deze zijn alleen bedoeld voor de departementen.

#### **Contactgegevens**

Naam organisatie: Ministerie OCW

Naam contactpersoon:

E-mail en telefoonnummer:

#### **1. Uitvoerbaarheid**

a. Vraag voor departementen: Welke organisaties op uw beleidsdomeinen dienen de wet na te leven?

- *Geef aan welke onder uw departement ressorterende uitvoeringsorganisaties de Wet GDI gaan uitvoeren (a-bestuursorganen).*

De uitvoeringsorganisaties die direct onder de verantwoordelijkheid van OCW vallen zijn (DUO), de Inspectie van het Onderwijs (IvO), het Nationaal Archief (NA), Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) en de Erfgoedinspectie.

Aangezien de scope van de werking van de wet GDI breder is dan de a-organen voor het onderdeel standaarden (art. 2 lid 1) verwijs ik u voor een beeld van de overige uitvoeringsorganisaties ressorterend onder OCW (ZBO's en RWT's), die *potentieel* onder de werking van deze wet vallen naar bijlage 1 van de Rijksbegroting van OCW.

[http://www.rijksbegroting.nl/2016/voorbereiding/begroting\\_kst212220\\_26.htm](http://www.rijksbegroting.nl/2016/voorbereiding/begroting_kst212220_26.htm)

↓ Voor het filter dat OCW gebruikt om te bepalen voor welke taken deze organisaties onder de wet GDI vallen verwijs ik u naar de in de nota opgenomen criteria.

- *Geef aan welke andere (categorieën van) organisaties onder de reikwijdte van de Wet GDI moeten vallen (zie art. 3 lid 2 Wgdi).*

Er zijn een aantal organisaties die op basis van de onderwijswetgeving het BSN mogen gebruiken en daar nu ook al DigiD voor gebruiken. Dit zijn de onderwijsinstellingen vallend onder de wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Met vertegenwoordigers van deze organisaties is OCW in gesprek over de wenselijkheid en haalbaarheid om aangewezen organisatie te worden.

b. Is het de organisatie(s) helder wat de opgedragen taak is?

- *Geef daarbij ook aan of er taken of verplichtingen zijn die voor een correcte uitvoering c.q. naleving verduidelijking behoeven.*

Datum  
31 maart 2017

Uit de gesprekken met en input van eerder genoemde organisaties blijkt dat niet zonder meer duidelijk is wat het werkingsgebied van deze wet is en wanneer of voor welke processen de wet GDI voor hen van toepassing is. Vandaar dat we in samenspraak gekomen zijn tot een aantal selectiecriteria die we als OCW hanteren om hier een gedeeld beeld over te vormen. Als er vragen of aandachtspunten bij dit kader zijn verzoeken we u deze aan ons door te geven.

Ook was bij aanvang niet helder of de scope van de wet slechts authenticatie van burgers, of ook medewerkers van rechtspersonen betreft. In de notitie van 27 februari is deze vraag beantwoord. Aangezien de authenticatie met de middelen die voldoen aan de uniforme set van eisen ook gebruikt moeten kunnen gaan worden om als natuurlijke persoon namens een rechtspersoon te handelen zullen alle authenticatiemechanismen en autorisatiemechanismen in alle gebruikte applicaties moeten worden langs gelopen op eventuele impact. Dit kan niet worden afgerond in de periode van de internetconsultatie. Dit kan pas worden opgepakt als er zicht is op een nadere uitwerking.

c. Zijn/ is de uitvoerende organisatie(s) voldoende toegerust voor een doeltreffende uitvoering?

- *Geef aan of er voldoende capaciteit is, of dat de uitvoering verschuiving van prioriteiten of andere maatregelen vergt.*
- *Geef aan of uw organisatie op het gebied van de ICT voldoende is toegerust. Geef ook aan of voldoende helder is wat de uitvoering van de automatisering vraagt.*
- *Geef aan in hoeverre de voor de uitvoering benodigde werkprocessen voorhanden zijn.*

Voor alle betrokken organisaties geldt dat tot nu toe onduidelijk was wat de scope van de wet GDI zou worden, deze is door publicatie van de concept wet ter consultatie helderder geworden. Inzicht in de betekenis van de wet is echter (gezien gestelde vragen) nog niet eenduidig genoeg en zal in de loop van 2017 pas nader worden ingevuld. In algemene zin wordt echter al wel in processen waar nu DigiD en/of eHerkenning gebruikt wordt naar mogelijke impact gekeken.

Nu afbakening in tranche 1 scherper wordt zijn onze organisaties zich hier meer in gaan verdiepen. Duidelijk is dat sommige organisaties op basis van in recente jaren genomen keuzes reeds hebben geïnvesteerd in authenticatievoorzieningen. Zo hebben een aantal kleinere cultuurfondsen een systeem ingekocht waar dit onderdeel van vormt.

Kleinere organisaties zijn niet toegerust op het bijhouden van de kennis op de digitale ontwikkelingen, waaronder de GDI. Zij hebben aangegeven, naast middelen voor de gevraagde transitie, ook behoefte te hebben aan voorlichting en praktische handvatten om de implementatie van de wet GDI een succes te kunnen laten worden.

Er zijn geen middelen door OCW of de individuele organisaties gereserveerd om in de komende drie jaar (overgangsrecht) te kunnen voldoen aan de geformuleerde acceptatieplicht. Dat betekent in alle gevallen dat indien authenticatie op niveau laag moeten worden uit gefaseerd dit tot herprioritering of tot het indienen van een claim zal leiden om de verplichte



wijziging te accommoderen. Ook is duidelijk geworden dat kleinere organisaties onevenredige lasten zullen ondervinden.

Datum  
31 maart 2017

d. Wat zijn de verwachte effecten van de ontwerpwet voor uw organisatie(s) of departement?

- Geef aan wat de effecten van de ontwerpwet zijn op de digitale dienstverlening aan de burger en ondernemer.
- Geef aan welke producten of processen door de Wet GDI geraakt worden en wat de voordelen en nadelen van de ontwerpwet zijn.
- Geef aan of er ook mogelijke neven- en onvoorziene of onbedoelde effecten zijn.

Invoering van het eID stelsel heeft een enorme impact omdat het ingrijpt op veel processen. Bij OCW gaat het om een groot aantal organisaties en grote doelgroepen. Het eID stelsel is doordacht ontworpen maar is tegelijkertijd innovatief en complex en nog niet gevalideerd op alle processen waar het in potentie gebruikt zou kunnen worden. Ook sluit het nog niet helemaal aan bij de specifieke OCW context en zullen mogelijk aanpassingen moeten worden gedaan.

Voorbeelden van processen die geraakt worden in het onderwijsdomein zijn studiefinanciering en de bekostiging van scholen en onderwijsinstellingen. In het cultuurdomein betreft het onder andere het aanvragen van cultuursubsidies.

Er zijn een aantal bij OCW voorziene effecten, die al wel in landelijk overleg zijn ingebracht maar tot op heden geen onderdeel van landelijke afspraken i.r.t. de GDI zijn.

- a. Dit betreft ten eerste de wijze waarop omgegaan wordt met de populatie *niet* BSN-houders, die wel onderdeel zijn van de bestaande (digitale) dienstverlening. In de internationale populatie is niet alleen sprake van EU-ingezetenen (eIDAS) maar ook houders van een onderwijsnummer. Ook bij rechtspersonen bestaat een nadere invulling van organisaties die onderdeel van het stelsel van authenticaties zal gaan vallen. Deze voorzieningen zullen, net als nu, in beheer blijven bij DUO, maar wel moeten worden aangepast. Dit gaat gepaard met extra investeringskosten.
- b. Ten tweede betreft dit de variatie in juridische context van zowel Europese als Nationale wetgeving, waarbij het onderwijsdomein variabel wordt beschouwd. Bij de ene wet valt alleen het van oudsher openbaar onderwijs onder het werkingsgebied, in een andere geval bijvoorbeeld alleen het hoger onderwijs. OCW voert bestuurlijke overleg met het onderwijsveld over de basisinfrastructuur onderwijs, waarbij het vooralsnog noodzakelijk blijkt waar nodig de scholen en onderwijsinstellingen op een gelijke wijze te behandelen, zodat onderwijs specifieke landelijke voorziening bruikbaar blijven en niet met onnodige kosten worden opgezaald.

Omdat meer inzicht is vereist in de (on)mogelijkheden bij de invoering van de wet GDI en de lagere regelgeving i.o. kunnen de financiële consequenties nog onvoldoende in beeld worden gebracht. Dit brengt behoorlijke risico's met zich mee. Zowel voor de kosten die grotendeels op de OCW begroting zullen drukken als voor de continuïteit van dienstverlening.

In relatie tot de continuïteit van dienstverlening wordt het grootste risico gezien bij het op termijn eventueel aansluiten van onderwijsinstellingen.

Wanneer er problemen zijn met centrale onderdelen van eID heeft dit grote

impact. Om die reden zal in samenspraak met het onderwijsveld nog een goede afweging worden gemaakt voor welke processen in de toekomst gebruik kan worden gemaakt van het eID stelsel.

Datum  
31 maart 2017

e. Wat zijn de gevolgen van de acceptatieplicht van de erkende middelen?

- *Geef aan wat de gevolgen van de acceptatieplicht zijn, mede in relatie tot interoperabiliteit, tarifiering, de uitfasering van DigiD-laag/basis en de ambitie om bestuursorganen en aangewezen organisaties zo eenvoudig mogelijk aan te kunnen laten sluiten op de diverse erkende authenticatiemiddelen.*

De inschatting op dit moment is dat het eID stelsel de potentie heeft om meer gemak voor de burger te combineren met een hogere bescherming van de privacy. Maar de kosten voor alle dienstverleners zullen naar verwachting in de eerstvolgende jaren sterk toenemen. Mogelijk zullen deze kosten na een (flink) aantal jaren weer dalen als het overheidsmiddel op grote schaal beschikbaar is voor burgers en er meer concurrentie ontstaat tussen aanbieders van authenticatiemiddelen. Echter de kostenontwikkeling van andere centrale overheidsvoorzieningen (zoals basisregistraties en berichtenbox) geven nog niet het vertrouwen dat de kosten, en dus de bijdrage van dienstverleners, daadwerkelijk zullen dalen.

Voor kleine organisaties die nu een eenvoudig authenticatie mechanisme (niveau laag) hebben voor zowel burgers, bedrijven/instellingen als eigen medewerkers betekent dit binnen de voorgestelde termijn een disproportionele investering.

Voor onderwijsinstellingen is op dit moment cf. criteria slechts een globaal beeld ontstaan per domein/sector voor een beperkt aantal processen die mogelijk worden geraakt. Individuele instellingen hebben hier nog geen enkel beeld van. Dit is mede afhankelijk van het gesprek over voorgestelde wijzigingen in voorliggend wetsvoorstel en aansluitend van wijzigingen in de sectorspecifieke voorzieningen en of organisaties centraal kunnen worden ontlast.

f. Wat zijn de ingeschatte kosten die nodig zijn voor uitvoering van de wet voor uw organisaties of departement?

- *Geef aan om welke type kosten (directe/indirecte kosten?) het gaat en of het eenmalige of structurele kosten zijn.*
- *Geef aan waarop de inschatting is gebaseerd en of de kosten als proportioneel kunnen worden beschouwd.*

In de memorie van toelichting van het wetsvoorstel is naast de kostenposten van het eID stelsel ook opgenomen waar publieke dienstverleners voor betalen. Genoemd zijn o.a.: de aanpassing van de eigen interne ICT-infrastructuur, de diensten van ontsluitende diensten, doorberekende kosten voor de centrale voorzieningen, kosten van een jaarlijks audit (p.46). Dit zijn nog niet alle kostenposten. Voor het onderwijsdomein betreft het bijvoorbeeld ook de aanpassing van en aansluiting op de landelijke sectorale voorzieningen in de ketens met het onderwijsveld, dit betreft geen interne ICT. De eerste ramingen worden hiervoor inmiddels gemaakt.

Het is overigens onmogelijk op basis van voorliggende documentatie een accurate inschatting van de kosten te maken. Hiervoor ontbreekt te veel informatie. In samenspraak met een aantal van onze organisaties is van een aantal grote uitvoeringsprocessen in de OCW domeinen getracht een eerste beeld te verkrijgen. Hierbij is uitgegaan van de voorgestelde structurele doorbelastingsregels voor DigiD laag en midden, voor substantieel is nog geen prijs bekend. Voor alleen al de drie processen studiefinanciering, aanmelden en inschrijven studenten in het hoger onderwijs en verstrekken subsidies door RCE zouden de kosten voor de voor aansluiting en transacties het eerste jaar ruim 5 miljoen bedragen. De eenmalige aanpassing van de interne infrastructuur overstijgt dit bedrag ruim. Als het ook om de authenticatie van (medewerkers van) rechtspersonen gaat kan het om een veelvoud hiervan gaan.

**Datum**  
31 maart 2017

*Gesteld wordt op pagina 46 van de memorie van toelichting dat naast deze kosten, de dienstverleners ook baten zullen genereren door het gebruik van een generieke, betrouwbare infrastructuur voor het digitaal inloggen (meer diensten digitaal ontsluiten en door hogere betrouwbaarheid minder risico's). Het is niet goed mogelijk om de precieze kosten van aansluiting en het gebruik, en de baten hiervan vooraf in te schatten. Er wordt echter vanuit gegaan dat de baten opwegen tegen de lasten. Daarom zullen de publieke dienstverleners niet door het Rijk worden gecompenseerd voor het feit dat zij als gevolg van dit wetsvoorstel hun digitale infrastructuur moeten aanpassen. Deze baten zijn echter vooral kwalitatief en niet kwantitatief, de huidige uitgaven zullen zeker niet afnemen, integendeel, deze kosten zullen op korte termijn sterk toenemen. Aangezien er geen reserveringen zijn gedaan gerelateerd aan de in deze wet geformuleerde acceptatieplicht, maar organisaties allen wel in hun investeringsritme rekening houden met kosten voor vervanging van systemen ligt het voor de hand op dit investeringsritme aan te sluiten en af te zien van een acceptatieplicht op korte termijn. Ook bij dienstverlening waar externe leveranciers een rol spelen bij aanpassingen van systemen zal dit een langere doorlooptijd hebben afhankelijk van lopende contracten.*

## **2. Handhaafbaarheid**

- a. Vraag voor departementen: Welke organisaties of organisatieonderdelen zullen toezicht houden op een correcte uitvoering van de wet?

- *Geef voor uw departement aan welke organisatie of organisatieonderdeel toezicht houdt op de naleving van de Wet GDI (ihbz de artt. 5,8 en 16).*

De wet GDI vereist dat het toezicht geregeld is. OCW zal hierbij zo veel mogelijk gebruik maken van zelf assessment en verantwoording daarover binnen de hiervoor reeds bestaande toezicht afspraken. Dit zal nog nader moeten worden afgesproken met vertegenwoordigers van de verschillende organisaties en mogelijk, waar dit nog ontbreekt, aanvullend gespecificeerd in regelgeving of subsidievoorwaarden.

OCW bevordert daarnaast al geruime tijd het gebruik van open standaarden door onderwijsinstellingen. Samen met sectorraden, Kennisnet, SURF en leveranciers maakt OCW afspraken over gebruik van standaarden. Dit gebeurt binnen de Standaardisatieraad, een organisatie die binnen het onderwijsdomein een vergelijkbare rol speelt als het Forum Standaardisatie voor landelijke overheidsstandaarden. OCW laat periodiek een monitor

uitvoeren om het gebruik van standaarden door scholen en leveranciers te monitoren. Op basis van deze monitor wordt in overleg met de sectorraden beslist of extra maatregelen nodig zijn, bijvoorbeeld door extra communicatie. Verandering van deze werkwijze is op korte termijn niet voorzien.

**Datum**  
31 maart 2017

b. Wat is het oordeel van de toezichthoudende organisaties (of organisatieonderdelen) over de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid?

- *Geef daarbij ook aan of er taken of verplichtingen zijn die voor een correcte uitvoering c.q. naleving verduidelijking behoeven.*
- *Geef aan of de toezichthoudende organisatie of organisatieonderdeel over voldoende kennis en/of capaciteit beschikt.*
- *Geef aan wat de kosten van toezicht en handhaving zijn. Geef verder aan waarop deze inschatting is gebaseerd en of de kosten als proportioneel kunnen worden beschouwd.*

Indien gebruik gemaakt gaat worden van zelf-assessments per organisatie lijkt het op zich mogelijk dit te organiseren en bij interne processen (bv door Raad van Bestuur) te verifiëren. Dit leidt wel tot een toename in administratieve lasten die lastig valt te kwantificeren op dit moment. Zelf-assessments leiden nog niet tot sectoraal inzicht in de daadwerkelijke toepassing ervan bij bijvoorbeeld instellingen voor hoger onderwijs, indien dat wel wordt gewenst zal dat zeker tot een verdere toename van administratieve lasten leiden. Het gesprek hierover moet nog gevoerd worden.